

Nota over de implementatie van de gerechtelijke hervorming op het niveau van de vrederechten en de politierechtbanken van het arrondissement Brussel

De vrederechters en rechters in de politierechtbank van het arrondissement Brussel hebben kennis genomen van de ontwerpen van wet tot hervorming van de gerechtelijke arrondissementen en tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op een grotere mobiliteit van de leden van de rechterlijke orde.

Zij zijn van oordeel dat dit, globaal gezien, zeer goede ontwerpen zijn en zij onderschrijven de principes ervan.

Zij kunnen echter hun ontgoocheling niet verbergen over het feit dat zij als Brusselse rechters niet ten volle kunnen genieten van de voordelen die deze hervorming biedt, en meer in het bijzonder omdat zij **geen eigen korpschef** zullen krijgen.

Artikel 6 van het ontwerp van wet tot hervorming van de gerechtelijke arrondissementen bepaalt inderdaad dat alle vrederechters en rechters in de politierechtbank een eigen voorzitter en ondervoorzitter van de vrederechters en rechters in de politierechtbank zullen krijgen, behalve deze uit Brussel¹. Artikel 12 voert daarvoor een technische aanpassing door aan het nieuwe artikel 72*bis* van het Gerechtelijk Wetboek².

In de memorie van toelichting wordt uiteengezet dat de regeling van de wet op de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel behouden wordt en dat voor het gerechtelijk arrondissement Brussel de taak van korpschef van de vrederechters en rechters in de politierechtbank bijgevolg zal waargenomen worden door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

De wet van 19 juli 2012 op de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel bepaalt dat de huidige opdrachten van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van Brussel in verband met de werking van de nabijheidsrechtbanken³ gezamenlijk aan de voorzitter van de Nederlandstalige én deze van de Franstalige rechtbank van eerste aanleg zal toegekend worden voor wat de tweetalige vrederechten betreft, en aan hetzij de voorzitter van de Franstalige, hetzij de voorzitter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg voor wat de eentalige vrederechten en de politierechtbanken betreft, afhankelijk van de taalrol van deze gerechten. Deze regeling werd ingevoerd in artikel 72*bis* van het Gerechtelijk Wetboek, die, zoals reeds gezegd, aangepast wordt door het huidige wetsontwerp.

In de memorie van toelichting wordt de keuze om de nabijheidsrechters uit het arrondissement Brussel niet te laten genieten van hetzelfde gunstige regime als dat voor de rest van het land uitsluitend verantwoord door het behoud van de regeling van de wet op de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel. De nochtans identieke keuze voor het arrondissement Eupen

---

¹ Er is ook een uitzondering voor het arrondissement Eupen, maar voor heel andere redenen (kleinschaligheid van dat arrondissement en de wens van de Duitstalige Gemeenschap).

² Dat artikel werd ingevoegd bij wet van 19 juli 2012 op de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel.

³ Opdrachten die momenteel overigens zeer beperkt zijn.

daarentegen werd specifiek verantwoord door de aparte structuur van dat arrondissement (zie de bespreking bij artikel 6 van het ontwerp).

De vrederechters en rechters in de politierechtbank van het arrondissement Brussel zijn van oordeel dat er voor deze bijzondere regeling voor Brussel geen enkele redelijke verantwoording bestaat en op termijn **ernstig nadeel aan de goede werking van de Brusselse nabijheidsgerechten zal berokkenen**, en wel om volgende redenen:

1. In tegenstelling tot Eupen is het Brussel een groot, en zelfs het grootste arrondissement van het land, bestaande uit maar liefst 29 kantons⁴ en 3 politierechtbanken, met een 50-tal magistraten die samen een zéér groot aantal zaken verwerken (aanzienlijk meer dan de helft van alle burgerlijke en penale zaken van alle rechtbanken van het hele arrondissement samen). Het is betreurenswaardig dat een zo grote en belangrijke entiteit **geen eigen korpschef krijgt die voldoende beschikbaar zal zijn om zich met de organisatie van haar rechtbanken bezig te houden**. De Brusselse nabijheidsrechters menen dat zij absoluut recht hebben op een eigen voorzitter die vrederechter of rechter in de politierechtbank is, aangezien de organisatie van de vele nabijheidsgerechten bijzonder complex en de taak van korpsoverste nog zoveel moeilijker zal zijn als gevolg van de uitgebreide bevoegdheden die de voorzitter op het vlak van mobiliteit en beheer zal krijgen.
2. Het voorstel uit het wetsontwerp op de hervorming van de gerechtelijke arrondissementen om te eisen dat de voorzitter van de vrederechters en rechters in de politierechtbank zelf sinds minstens vijf jaar vrederechter of rechter in de politierechtbank is en dat de ondervoorzitter hetzij een rechter in de politierechtbank, hetzij een vrederechter is, afhankelijk van de hoedanigheid van de voorzitter, geeft blijk van wijsheid en kennis van zaken. Het toont aan dat men zich ervan bewust is dat de voorzitter het ambt van vrederechter en dat van rechter in de politierechtbank bijzonder goed zal moeten kennen. **In Brussel zal de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg deze doorgedreven kennis niet hebben en zal hij evenmin worden bijgestaan door een ondervoorzitter, zoals in alle andere arrondissementen**, met ongetwijfeld nefaste gevolgen voor een efficiënt beheer van het korps van nabijheidsrechters.
3. Het feit dat de door het ontwerp voorgestelde korpschef van de Brusselse nabijheidsrechters tegelijkertijd ook de korpschef is van de rechtbank die de hogere beroepen tegen hun vonnissen behandelt zal **op zuiver gerechtelijk vlak grote moeilijkheden creëren, in het bijzonder wat de onafhankelijkheid van de magistraten in hun jurisdictionele taak betreft**. De voorzitter kan op het terrein immers zijn uitgebreide bevoegdheden van korpsoverste op een dergelijke manier uitoefenen dat hij er de wijze van rechtspreken mee kan beïnvloeden. Zo kan hij door zijn bevoegdheid om bepaalde zaken op grond van specialisatie aan welbepaalde rechters toe te wijzen, die magistraten uitkiezen om van specifieke materies kennis te nemen wiens persoonlijke rechtspraak het best aansluit bij de rechtspraak van zijn rechters in graad van hoger beroep (en niet die magistraten van wie de beslissingen in graad van hoger beroep volgens hem moeten hervormd worden). Ook op tuchtrechtelijk vlak zal deze dubbele rol van de voorzitter de onafhankelijkheid van de

---

⁴ Zelfs 32, als men het aantal zetels telt.

nabijheidsrechters aantasten: hoe zal een vrederechter zich durven verzetten tegen de beslissing van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg om hem over te plaatsen of om hem bepaalde materies te ontnemen, wetende dat diezelfde voorzitter ook zijn tuchtrechtelijke overste is? Deze verwarring zal op geen enkele andere rechtbank bestaan.

4. De voorzitter zal in de toekomst ook moeten onderhandelen over de **budgetten** die aan elke rechtbank zullen toegekend worden. In Brussel zal dezelfde voorzitter moeten onderhandelen over de budgetten voor zijn eigen rechtbank van eerste aanleg én over deze voor de nabijheidsgerechten. Ook hier bestaat er een ernstig gevaar voor **belangentegenstelling**. Er moet niet aan getwijfeld worden dat er over de verdeling van de budgetten verbeterd zal gediscussieerd worden, en zonder een intentieproces over de toekomstige voorzitter te willen maken, zullen zijn budgettaire keuzes kunnen bekritiseerd worden op grond van belangentegenstelling, hetgeen de schijn van onpartijdigheid, die de juridische wereld zo dierbaar is, zal schaden.
5. De voorzitters van de Franstalige en Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg van Brussel zullen rechtsmachten voorzitten die aan mekaar tegengesteld zullen zijn, minstens wat de verdeling van de middelen betreft op grond van de resultaten van de komende werklastmeting die in het BHV-akkoord is afgesproken. **Deze concurrentie dreigt hun onderlinge samenwerking op de helling te zetten die zij nochtans zullen moeten aan de dag leggen voor het dagelijkse beheer van de tweetalige Brusselse vredegerechten** (artikel 72bis van het Gerechtelijk Wetboek), met alle gevolgen voor de goede werking van deze vredegerechten vanden. Men denke in het bijzonder aan de vragen over de mobiliteit van de vrederechters uit verschillende taalrollen.
6. In het ontwerp van wet wordt in de benoeming van één enkele hoofdgriffier voor alle vredegerechten en politierechtbanken van het arrondissement samen voorzien. Zijn taak zal uitermate moeilijk zijn, gezien het groot aantal jurisdicties, hun uiteenlopende locaties, hun onderscheiden specialisaties en, wat Brussel betreft, hun verschillende taalregimes. **In Brussel zal deze hoofdgriffier zeer waarschijnlijk verstoken blijven van de noodzakelijke impulsen die hij van de korpsoverste mag verwachten.** Beide voorzitters van de Brusselse rechtbanken van eerste aanleg hebben immers een op zich reeds zeer grote rechtbank te installeren en organiseren en moeten steeds onderling tot consensus komen voor de beslissingen bedoeld in het nieuwe artikel 72bis van het Gerechtelijk Wetboek. De nieuwe hoofdgriffier dreigt bijgevolg, bij gebrek aan kundige en beschikbare leiding, voor een onoverkomelijke taak te komen staan.

Om al deze redenen dreigt de goede werking van de Brusselse nabijheidsgerechten ernstig in het gedrang te komen, zeker met betrekking tot het **objectief van een efficiënt management**, hetgeen nochtans het ultieme doel van de hervorming is.

De vrederechters en rechters in de politierechtbank van het arrondissement Brussel menen daarom dat het ontwerp met zijn voorstellen voor Brussel geheel **indruist tegen het gelijkheidsbeginsel waarvan het Grondwettelijk Hof de naleving waarborgt**. Moet eraan

herinnerd worden dat het precies ditzelfde gelijkheidsbeginsel is geweest dat vanuit juridisch oogpunt de hervorming van de Brusselse rechtsmachten heeft gerechtvaardigd?

De vrederechters en rechters in de politierechtbank van het arrondissement Brussel stellen daarom voor dat **op het arrondissement Brussel dezelfde regels als op de rest van het land worden toegepast met respect voor de evenwichten bepaald in de wet van 19 juli 2012 op de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel.**

Zij stellen heel concreet voor dat er voor hun arrondissement een Nederlandstalige voorzitter van de vrederechters en de rechters in de politierechtbank én een Franstalige voorzitter van de vrederechters en de rechters in de politierechtbank zouden benoemd worden met dezelfde bevoegdheden als de andere korpsoversten van het land en met respect voor de taalrollen, zoals bepaald in artikel 72*bis* van het Gerechtelijk Wetboek⁵.

Brussel, 18 januari 2013

Chris Fourie

Vrederechter

Voorzitter van de Nederlandstalige Algemene Vergadering van vrederechters en rechters in de politierechtbank van het ressort van het hof van beroep van Brussel

Yves Livemont

Juge au tribunal de police

Président de l'Assemblée Générale francophone des juges de paix en des juges au tribunal de police de ressort de la cour d'appel de Bruxelles

Vincent Bertouille

Juge de paix

Secrétaire national de l'Union Royale de Juges de Paix et de Police – Nationaal secretaris van het Koninklijk Verbond van Vrede- en Politierechters

---

⁵ De samenstelling van de algemene vergaderingen zoals momenteel geregeld door artikel 259*decies*,§2, 4e lid van het Gerechtelijk Wetboek zal aangepast moeten worden. Dat werd blijktbaar uit het oog verloren in de wetsontwerpen. In zijn advies van 26 november 2012 over de voorlopige tekst van het wetsontwerp tot wijziging van de gerechtelijke arrondissementen heeft de Adviesraad voor de Magistratuur op blz. 18 daarover een voorstel van tekst geformuleerd.